

Druk nr 3248

Warszawa, 8 lipca 2010 r.

SEJM
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
VI kadencja
Komisja Nadzwyczajna "Przyjazne
Państwo" do spraw związanych z
ograniczeniem biurokracji
NPP-020-139-2010

Pan
Grzegorz Schetyna
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Na podstawie art. 32 ust. 2 regulaminu Sejmu Komisja Nadzwyczajna "Przyjazne Państwo" do spraw związanych z ograniczaniem biurokracji wnosi projekt ustawy:

**- o zmianie ustawy o pracownikach
urzędów państwowych.**

Do reprezentowania stanowiska Komisji w pracach nad projektem ustawy został upoważniony poseł Piotr Tomański.

Zastępca
Przewodniczącego Komisji

(-) Adam Szejnfeld

USTAWA
z dnia 2010 r.

o zmianie ustawy o pracownikach urzędów państwowych

Art. 1.

W ustawie z dnia 16 września 1982 r. o pracownikach urzędów państwowych (Dz. U. z 2001 r. Nr 86, poz. 953, z późn. zm.¹⁾) w art. 29 ust. 3 otrzymuje brzmienie:

„3. Przepisów ust. 1a i 2 nie stosuje się do kobiet w ciąży oraz - bez ich zgody - do osób sprawujących pieczę nad osobami wymagającymi stałej opieki lub opiekujących się dziećmi w wieku do lat ośmiu.”.

Art. 2.

Ustawa wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

¹⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz.U. z 2001 r. Nr 98, poz. 1071, Nr 123, poz. 1353 i Nr 128, poz. 1403, z 2002 r. Nr 1, poz. 18, Nr 153, poz. 1271 i Nr 240, poz. 2052, z 2003 r. Nr 228, poz. 2256, z 2005 r. Nr 10, poz. 71 i Nr 169, poz. 1417, z 2006 r. Nr 45, poz. 319, Nr 170, poz. 1218, Nr 218, poz. 1592 i Nr 220, poz. 1600, z 2007 r. Nr 89, poz. 589 oraz z 2008 r. Nr 157, poz. 976 i Nr 227, poz. 1505.

UZASADNIENIE

I. Potrzeba i cele nowelizacji.

1. Zgodnie z art. 29 ust. 1a i ust. 2 ustawy z dnia 16 września 1982 r. o pracownikach urzędów państwowych (Dz.U. 2001 r. Nr 98, poz. 1071 ze zm.) urzędnicy państwowi mogą być zatrudniani w tzw. równoważnym systemie czasu pracy (czyli w warunkach wydłużenia dobowej normy czasu pracy w niektórych dniach) oraz poza normalnymi godzinami pracy, w porze nocnej a także w niedziele i święta.

Prawo zatrudniania w warunkach wskazanych w art. 29 ust. 1a i ust. 2 zostało wyłączone przez art. 29 ust. 3 ustawy w stosunku do: kobiet w ciąży, kobiet opiekujących się dziećmi w wieku do lat 8 oraz do „innych przypadków określonych w odrębnych przepisach”. Art. 29 ust. 3 nowelizowanej ustawy wprowadza, zatem zakaz zatrudnienia wymienionych kategorii pracowników w równoważnym systemie, w godzinach nadliczbowych, w porze nocnej oraz w niedziele i święta.

Przepis ten w odniesieniu do zatrudnienia poza normalnymi godzinami pracy, pracy w porze nocnej oraz pracy w niedziele i święta obowiązuje w niezmienionej formie od 1 marca 1983 r. (tj. od dnia wejścia w życie ustawy), zaś wobec równoważnego systemu pracy od dnia 27 stycznia 1995 r. (tj. od dnia wejścia w życie ustawy z dnia 2 grudnia 1994 r. o zmianie ustawy o pracownikach urzędów państwowych – Dz.U. nr 136, poz. 704).

2. Kwestia ta została uregulowana w sposób odmienny w stosunku do urzędników służby cywilnej. Począwszy od 1 stycznia 1997 r., kiedy weszła w życie pierwsza ustawa o służbie cywilnej z dnia 5 lipca 1996 r. (Dz.U. Nr 89, poz. 402) przyjęto zasadę, iż zatrudnienie w równoważnym czasie pracy, poza normalnymi godzinami pracy, w nocy oraz w niedziele i święta jest dopuszczalne, pod warunkiem, że urzędnik (a więc nie tylko urzędniczka) sprawujący pieczę nad osobami wymagającymi stałej opieki lub opiekujący się dziećmi w wieku do lat ośmiu wyrazi na to zgodę (tak stanowił art. 64 ust. 4). Kolejne ustawy regulujące status urzędników służby cywilnej powtarzały tę regulację. Analogiczne rozwiązanie zostało przyjęte w uchwalonych 21 listopada 2008 r. ustawie o służbie cywilnej (Dz.U. Nr 227, poz. 1505 ze zm.) oraz w ustawie o pracownikach samorządowych (Dz.U. Nr 223, poz. 1458 ze zm.), a wcześniej w ustawie z dnia 13 kwietnia 2007 r. o Państwowej Inspekcji Pracy (Dz.U. Nr 89, poz. 589).

Art. 97 ust. 10 ustawy o służbie cywilnej zawiera wyłącznie odnoszące się do kobiet w ciąży, które nie mogą wykonywać pracy w równoważnym czasie pracy oraz w godzinach nadliczbowych, porze nocnej, w niedziele i święta oraz do członków korpusu służby cywilnej, jeżeli nie wyrazili na to zgody sprawujący pieczę nad osobami wymagającymi stałej opieki lub opiekującymi się dziećmi w wieku do lat ośmiu.

Art. 42 ust. 3 ustawy o pracownikach samorządowych zakazuje w sposób bezwzględny zatrudniania kobiet w ciąży w godzinach nadliczbowych, w porze nocnej oraz w niedziele i święta oraz zatrudniania w tych warunkach pracowników, którzy nie wyrażą na to zgody i sprawują pieczę nad osobami wymagającymi stałej opieki lub opiekujących się dziećmi do lat ośmiu.

Art. 58 ust. 5 ustawy o PIP stanowi, że uregulowania dotyczące pracy w równoważnym systemie czasu pracy, poza normalnymi godzinami pracy, w niedziele, święta i w nocy nie dotyczą pracownic w ciąży, a w przypadku pracowników opiekujących się dziećmi do lat 8 – tylko wówczas, gdy wyrażą zgodę.

3. Z porównania ustawy o pracownikach urzędów państwowych z przepisami powołanych wyżej ustaw wynika, że tylko ta pierwsza zawiera przepis zakazujący w sposób bezwzględny (tak, jak w przypadku kobiet w ciąży) zatrudniania w godzinach nadliczbowych, w porze nocnej oraz w niedziele i święta kobiet opiekujących się dziećmi do lat ośmiu. Zakazy ustanowione w pozostałych pragmatykach urzędniczych mają charakter względny, bowiem jeżeli urzędnik wyrazi na to zgodę, zakaz zostaj zniesiony.

Takie rozwiązanie odbiega od omawianych rozwiązań również z tego względu, że omawiany zakaz odnosi się wyłącznie do kobiet (opiekujących się dziećmi do 8 lat) oraz do „innych wypadków określonych w odrębnych przepisach” (chodzi np. o zakaz zatrudniania młodocianych w porze nocnej albo zatrudniania pracowników w warunkach szczególnie niekorzystnych, które w praktyce nie mają zastosowania).

4. Poza niespójnością art. 29 ust. 3 ustawy o pracownikach urzędów państwowych z innymi pragmatykami urzędniczymi, przepis ten można postrzegać jako odbiegający w zasadniczy sposób od zasad ustalonych w ramach powszechnego prawa pracy, a więc rozwiązań wynikających z Kodeksu pracy. Kodeks pracy (w art. 178 § 2) nie ogranicza w sposób bezwzględny, jak czyni to omawiana ustawa zatrudniania w godzinach nadliczbowych i w porze nocnej pracowników opiekujących się dziećmi w wieku do lat 4. W art. 178 § 2 k.p. zawarto względny zakaz zatrudniania pracowników i pracownic, który pozwala na zatrudnianie takich pracowników w godzinach nadliczbowych i godzinach nocnych, o ile wyrażą zgodę na taką pracę.

Nowelizacja omawianego art. 29 ust. 3 ustawy jest konieczna przede wszystkim z punktu widzenia konstytucyjnej zasady równości kobiet i mężczyzn, m.in. w zatrudnieniu wyrażonej m.in. w zatrudnieniu wyrażonej m.in. w art. 178 § 2 k.p. (w związku z art. 189¹ k.p.), która nakazuje jednakowe traktowanie rodziców (opiekunów) dziecka w zakresie uprawnień wynikających ze sprawowania opieki nad dzieckiem.

5. Wprowadzenie zaproponowanej nowelizacji art. 29 ust. 3 ustawy o pracownikach urzędów państwowych jest podyktowane niespójnością systemową obecnego zakazu zatrudniania poza normalnymi godzinami pracy, w porze nocnej, w niedziele i święta oraz w systemie

równoważnego czasu pracy, a jednocześnie konieczne z uwagi na niezgodność tego przepisu z zasadą równości.

Proponowana zmiana polega na przyjęciu rozwiązania, jakie zostało zastosowane dla członków korpusu służby cywilnej w art. 97 ust. 10 ustawy z dnia 21 listopada 2008 r. o służbie cywilnej oraz w art. 58 ust. 5 ustawy z dnia 13 kwietnia 2007 r. o Państwowej Inspekcji Pracy.

II. Ocena skutków regulacji.

1. Wpływ projektowanej ustawy na sektor finansów publicznych, w tym budżet państwa i budżety jednostek samorządu terytorialnego.

Nowelizacja ustawy nie spowoduje zmian z punktu widzenia budżetu państwa, ponieważ nowela nie zmienia warunków pracy i płacy ani liczebności i struktury zatrudnienia. Wprowadza tylko elastyczność w korzystaniu przez pracodawcę i pracownika z form zatrudnienia w tzw. równoważnym czasie pracy.

Uchwalenie nowelizacji ustawy o pracownikach urzędów państwowych w zakresie objętym przedmiotowym projektem ustawy nie spowoduje także skutków finansowych dla budżetów jednostek samorządu terytorialnego, bowiem pracowników tych jednostek dotyczą przepisy art. 42 ust. 3 ustawy o pracownikach samorządowych, które w istocie są zbieżne z projektowaną regulacją.

2. Wpływ projektowanej ustawy na rynek pracy.

Nowelizacja ustawy nie spowoduje zmian dla rynku pracy, ponieważ nowela nie zmienia warunków pracy i płacy ani liczebności i struktury zatrudnienia. Wprowadza tylko elastyczność w korzystaniu przez pracodawcę i pracownika z form zatrudnienia w tzw. równoważnym czasie pracy.

3. Wpływ projektowanej ustawy na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym funkcjonowanie przedsiębiorstw.

Nowelizacja ustawy nie spowoduje zmian z punktu widzenia konkurencyjności gospodarki i przedsiębiorczości, ponieważ nowela nie dotyczy kwestii zatrudnienia w przedsiębiorstwie.

4. Wpływ projektowanej ustawy na sytuację i rozwój regionalny.

Nowelizacja ustawy nie spowoduje zmian z punktu widzenia rozwoju regionalnego, ponieważ nowela nie dotyczy kwestii rozwoju regionalnego.

5. Wpływ projektu ustawy na budżet państwa i budżety jednostek samorządu terytorialnego.

Proponowana zmiana ma przede wszystkim charakter porządkujący przepisy i nie powoduje skutków finansowych dla budżetu państwa i jednostek samorządu terytorialnego.

III. Zgodność z prawem Unii Europejskiej.

Projekt jest zgodny z prawem Unii Europejskiej.

Warszawa, 14 lipca 2010 r.

BAS-WAPEiM-1285/10

Pan Grzegorz Schetyna
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Opinia prawna
w sprawie zgodności komisyjnego projektu ustawy o zmianie ustawy
o pracownikach urzędów państwowych (przedstawiciel wnioskodawców:
poseł Piotr Tomański) z prawem Unii Europejskiej

Na podstawie art. 34 ust. 9 uchwały Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 30 lipca 1992 roku – Regulamin Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej (Monitor Polski z 2009 r., Nr 5, poz. 47 ze zmianami) sporządza się następującą opinię:

I. Przedmiot projektu ustawy

Projekt ustawy przewiduje nowelizację art. 29 ust. 3 ustawy z dnia 16 września 1982 r. o pracownikach urzędów państwowych (Dz. U. z 2001 r. Nr 86, poz. 953 z późn. zm.).

Proponowana zmiana dotyczy kwestii zatrudniania urzędników państwowych w tzw. równoważnym systemie czasu pracy, czyli w warunkach wydłużenia dobowej normy czasu pracy w niektórych dniach oraz poza normalnymi godzinami pracy, w porze nocnej, a także w niedziele i święta. Dotychczasowy kategoryczny zakaz zatrudniania w takim systemie kobiet sprawujących pieczę nad dziećmi w wieku do ośmiu lat zostaje uzupełniony o możliwość wyrażenia zgody na pracę we wskazanym systemie, a także rozciągnięty na mężczyzn sprawujących pieczę nad dziećmi do ośmiu lat. Projektodawca rozszerza również przepis o sytuację, w której urzędnik państwowy sprawuje pieczę nad osobami wymagającymi stałej opieki.

Ustawa ma wejść w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

II. Stan prawa Unii Europejskiej w materii objętej projektem ustawy

Projektowany przepis dotyczy urzędników państwowych, a zatem wyłącznie obywateli polskich (art. 3 ustawy o pracownikach urzędów państwowych). Nie reguluje zatem wprost spraw z tzw. elementem transgranicznym.

Nie można uznać jednak tej sytuacji za sprawę czysto wewnętrzną, ponieważ należy dostrzec, że projekt można ocenić z punktu widzenia zgodności z zasadami ogólnymi prawa UE, w szczególności z zasadą niedyskryminacji ze względu na płeć wyrażoną w art. 3 ust. 3 Traktatu o Unii Europejskiej, a także w innych przepisach prawa pierwotnego (np. art. 19 lub 157 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej) i pochodnego (np. w dyrektywie Parlamentu Europejskiego i Rady 2006/54/WE z dnia 5 lipca 2006 r. w sprawie wprowadzenia w życie zasady równości szans oraz równego traktowania kobiet i mężczyzn w dziedzinie zatrudnienia i pracy, Dz. Urz. UE L 204 z 26.7.2006, s. 23—36).

III. Analiza przepisów projektu pod kątem ustalonego stanu prawa Unii Europejskiej

Projekt ustawy zrównuje w zakresie możliwości wyłączenia z obowiązku pracy w tzw. równoważnym systemie czasu pracy sytuację kobiet i mężczyzn i tym samym realizuje cele wskazane w aktach prawa UE wymienionych w punkcie II niniejszej opinii.

IV. Konkluzje

Komisyjny projekt ustawy o zmianie ustawy o pracownikach urzędów państwowych jest zgodny z prawem Unii Europejskiej.

Dyrektor Biura Analiz Sejmowych

Michał Królikowski

Warszawa, 14 lipca 2010 r.

BAS-WAPEiM-1286/10

Pan Grzegorz Schetyna
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Opinia w sprawie stwierdzenia – w trybie art. 95a ust. 3 Regulaminu Sejmu – czy komisyjny projekt ustawy o zmianie ustawy o pracownikach urzędów państwowych (przedstawiciel wnioskodawców: poseł Piotr Tomański) jest projektem ustawy wykonującej prawo Unii Europejskiej

Projekt ustawy przewiduje nowelizację art. 29 ust. 3 ustawy z dnia 16 września 1982 r. o pracownikach urzędów państwowych (Dz. U. z 2001 r. Nr 86, poz. 953 z późn. zm.).

Proponowana zmiana dotyczy kwestii zatrudniania urzędników państwowych w tzw. równoważnym systemie czasu pracy, czyli w warunkach wydłużenia dobowej normy czasu pracy w niektórych dniach oraz poza normalnymi godzinami pracy, w porze nocnej, a także w niedziele i święta. Dotychczasowy kategoriyczny zakaz zatrudniania w takim systemie kobiet sprawujących pieczę nad dziećmi w wieku do ośmiu lat zostaje uzupełniony o możliwość wyrażenia zgody na pracę we wskazanym systemie, a także rozciągnięty na mężczyzn sprawujących pieczę nad dziećmi do ośmiu lat. Projektodawca rozszerza również przepis o sytuację, w której urzędnik państwowy sprawuje pieczę nad osobami wymagającymi stałej opieki.

Ustawa ma wejść w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

Projekt nie zawiera przepisów mających na celu wykonanie prawa Unii Europejskiej.

Projekt nie jest projektem ustawy wykonującej prawo Unii Europejskiej.

Dyrektor Biura Analiz Sejmowych

Michał Królikowski